

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till ändring av kyrkolagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Det föreslås att kyrkolagen ändras så att beslut av församlingen inte längre skall behövas underställas i fråga om tre ärenden när beslutet skall underställas domkapitlet och i fråga om ett ärende när beslutet skall underställas kyrkostyrelsen. Församlingens beslutanderätt skall utvidgas i två ärenden. Vidare skall kyrkostyrelsen utan framställning av domkapitlet besluta om överföring av en församling till ett annat stift sedan församlingens majoritetsspråk har blivit ett annat.

Syftet med ändringarna är att öka församlingarna självständiga beslutanderätt och att

lätta upp kyrkans förvaltning. Detsamma eftersträvas med kyrkomötets beslut om att upphäva flera bestämmelser om underställning som ingår i kyrkoordningen. Dessa ändringar skall träda i kraft samtidigt med de ändringar av kyrkolagen som nu föreslås.

Dessutom föreslås att i kyrkolagen görs de ändringar som förorsakas av ändringen av lagen om erkännande av utbildning och yrkespraktik som genomgått av medborgare i stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Lagen avses träda i kraft så snart den har antagits och blivit stadfäst.

MOTIVERING

1. Nuläge och de föreslagna ändringarna

1.1. Överföring av församlingen till ett annat stift sedan flertalets språk har blivit ett annat

Enligt 3 kap. 6 § 3 mom. kyrkolagen (1054/1993) beslutar kyrkostyrelsen på domkapitlets framställning om överföring av församlingen till ett annat stift, om församlingens medlemskår har förändrats så att majoritetsspråket i församlingen har blivit ett annat.

Förändringarna i församlingarnas språkförhållanden förorsakar i praktiken besvärliga konfliktsituationer mellan de olika språkgrupperna. Lagen borde vara så klar att den hindrar uppkomsten av konflikter. Det föreslås därför att bestämmelsen ändras så att församlingen automatiskt överförs till ett an-

nat stift fem år efter det att majoritetsspråket i församlingen har blivit ett annat. Kyrkostyrelsen skall härvid genom sitt beslut konstatera att församlingen överförs till ett annat stift.

1.2. Studier och examensbevis från utlandet

Lagen om ändring av lagen om erkännande av utbildning och yrkespraktik som genomgått av medborgare i stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (419/1997) trädde i kraft den 15 juni 1997. Lagens rubrik ändrades till lag om genomförande av en generell ordning för erkännande av examina inom Europeiska gemenskapen.

Genom nämnda lag överfördes den delegation för utlandsexamina som verkar i anslutning till undervisningsministeriet till utbild-

ningsstyrelsen. I lagen företogs på samma gång ändringar som följer av Finlands anslutning till Europeiska unionen. Lagen tillämpas i enlighet med avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller något annat avtal som Europeiska gemenskaperna och dess medlemsstater har ingått med någon annan part. Sådana avtal är de s.k. Europaavtal som har ingåtts med stater som ansökt om medlemskap i Europeiska unionen.

I 6 kap. 2 a § kyrkolagen och 6 kap. 8 a § kyrkoordningen bestäms om den behörighet som en utbildning eller en yrkespraktik som genomgått av medborgare i stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ger för tjänst i kyrkan, i en församling eller en kyrklig samfällighet. I paragraferna hänvisas till lagen om erkännande av utbildning och yrkespraktik som genomgått av medborgare i stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Eftersom lagens tillämpningsområde har utvidgats och lagens rubrik ändrats föreslås att motsvarande ändringar företas i 6 kap. 2 a § 1 mom. kyrkolagen.

1.3. Ändring av grundstadgan för en kyrklig samfällighet

Enligt 11 kap. 1 § kyrkolagen skall församlingar som är belägna inom samma kommun bilda en kyrklig samfällighet. En kyrklig samfällighet kan även bildas av församlingar som är belägna inom två eller flera kommuner. För den kyrkliga samfälligheten skall enligt 4 § i nämnda kapitel godkännas en grundstadga, i vilket det bestäms åtminstone om huruvida församlingen är i fullständig eller i partiell ekonomisk gemenskap samt vilka uppgifter som skall omhändertas av samfälligheten. Enligt 4 och 5 § i nämnda kapitel i kyrkolagen skall ett beslut om grundstadgan som fattas av kyrkofullmäktige eller gemensamma kyrkofullmäktige alltid underställas kyrkostyrelsen för avgörande. Inte ens mindre ändringar i grundstadgan kan således göras utan att beslutet underställs kyrkostyrelsen för avgörande.

Beslut om grundande av en kyrklig samfällighet, ändring av formen för den ekonomiska gemenskapen eller upplösning av en kyrklig samfällighet är så betydande med tanke på församlingarna i samfälligheten att det nuvarande systemet med underställning till dessa delar är motiverat. Det föreslås däremot att i 11 kap. 5 § 1 mom. kyrkolagen föreskrivs att ett beslut som gäller annan

ändring av grundstadgan inte längre skall behöva underställas kyrkostyrelsen.

1.4. Fördelningen av mandat i gemensamma kyrkofullmäktige

Bestämmelser om antalet medlemmar i gemensamma kyrkofullmäktige och om mandatfördelningen mellan församlingarna ingår i 11 kap. 7 § kyrkolagen och 10 kap. 9 § kyrkoordningen. När beslut om mandatfördelningen fattas har domkapitlet de facto inte fri prövningsrätt, utan mandatfördelningen bestäms direkt med stöd av ovannämnda bestämmelser. Det föreslås därför att kyrkolagens 11 kap. 7 § 2 mom. ändras så att gemensamma kyrkofullmäktige fastställer mandatfördelningen mellan församlingarna för varje valperiod.

1.5. Överföring av gemensamma kyrkofullmäktiges beslutanderätt på församlingsrådet

Enligt 11 kap. 10 § kyrkolagen kan gemensamma kyrkofullmäktiges beslutanderätt genom ett reglemente eller en instruktion i ärenden som anges i reglementet eller instruktionen överföras på gemensamma kyrkorådet eller dess sektioner eller på samfällighetens direktorer samt, genom beslut som skall underställas domkapitlet, även på församlingsrådet. Beslutanderätten får dock inte överföras i ärenden som avses i kyrkolagens 9 kap. 1 § 2 mom.

En kyrklig samfällighet och dess församlingar skall friare än för närvarande kunna utöva beslutanderätten mer specificerat inom ramen för grundstadgan. Det föreslås därför att det förfarande med underställning som anges i kyrkolagens 11 kap. 10 § i de fall då gemensamma kyrkofullmäktige överför sin beslutanderätt på församlingsrådet skall slopas.

1.6. Utarrendering av kyrkans jordagods eller församlingens fasta egendom för mer än tio år

Enligt 14 kap. 4 § 2 mom. kyrkolagen skall beslut om utarrendering av kyrkans jordagods eller församlingens fasta egendom underställas domkapitlet för fastställelse, om arrendetiden är över fem år. Det föreslås att bestämmelsen ändras så att skyldigheten att underställa beslut endast skall gälla sådana

arrendeavtal för kyrkans jordagods eller församlingens fasta egendom för vilka arrendetiden är över tio år. Fortsatt skyldighet att underställa beslut i dessa fall motiveras med att församlingarna fortfarande har relativt gott om arrendetomter som hela tiden säljs till arrendatorerna. För närvarande gäller en betydande del av arrendeavtalen förnyande av gamla avtal samt utarrendering av strandtomter. Församlingarna har också i någon mån tomter för affärsverksamhet och jordbruk. Om en församling utarrenderar dem alltför billigt för mycket lång tid innebär det att församlingen de facto går miste om dem.

1.7. Ändrad användning av testamenterad eller donerad egendom

Det kan bli nödvändigt att ändra användningen av egendom som en församling har fått som gåva eller genom testamente för ett särskilt ändamål om det blivit omöjligt eller uppenbart onyttigt att använda egendomen enligt de ursprungliga föreskrifterna. Ett beslut genom vilket egendomens användning har ändrats skall enligt 15 kap. 4 § 3 mom. kyrkolagen underställas domkapitlet för fastställelse.

Användningen av medel som kommuner och församlingar har fått som gåva eller genom testamente har tidigare reglerats rätt strängt. I kommunerna skulle t.ex. ett beslut som fullmäktige fattat i en sådan fråga tidigare underställas inrikesministeriet och senare länsstyrelsen. Uppfattningarna om nödvändigheten av kravet på underställelse har dock förändrats under årtiondenas lopp och inom kommunalförvaltningen utövas beslutanderätten numera av fullmäktige. Enligt den nya kommunallagen (365/1995) skall en ändring av användningen av egendom som fås genom testamente eller som gåva således inte längre underställas länsstyrelsen för fastställelse.

I församlingarna har donerade och testamenterade medel inte någon speciellt stor betydelse. Kyrkofullmäktige kan bedöma förutsättningarna för och verkningarna av att egendomens användningen ändras. I pro-

positionen föreslås därför att man genomför de ändringar som gjorts inom den offentliga sektorn i övrigt.

På de grunder som anförts ovan föreslås att kyrkolagens 15 kap. 4 § 3 mom. skall upphävas.

2. Propositionens verkningar i fråga om ekonomi och organisation

De föreslagna ändringarna innebär att församlingarna får mer eget ansvar och att beslutsfattandet förenklas. Samtidigt minskar domkapitlens och kyrkostyrelsens arbetsinsats när det gäller dessa frågor. Det är dock inte fråga om någon betydande kalkylerad arbetsinsats. De ekonomiska verkningarna av propositionen blir således obetydliga. Den största nyttan torde ligga i att skötseln av ärenden går snabbare och att det administrativa arbetet minskar i församlingarna.

3. Beredningen av propositionen

De ändringsförslag som gäller bestämmelserna om underställning baserar sig på beredning som gjorts av en arbetsgrupp tillsatt av kyrkostyrelsen. Utlåtanden om arbetsgruppens betänkande har begärts av alla domkapitel, av 100 församlingar på basis av slumpmässigt urval samt av 28 kyrkliga samfälligheter som är i fullständig ekonomisk gemenskap. Vid kyrkomötet har ärendet beretts i lagutskottet. Vidare har förvaltningsutskottet avgivit ett utlåtande i ärendet.

Det ändringsförslag som gäller erkännande av examina har beretts i kyrkostyrelsen och i kyrkomötets lagutskott.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart den har antagits och blivit stadfäst.

Med stöd av vad som anförts ovan förelägs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av kyrkolagen

På förslag av kyrkomötet och enligt riksdagens beslut *upphävs* i kyrkolagen av den 26 november 1993 (1054/1993) 15 kap. 4 § 3 mom. samt *ändras* 3 kap. 6 § 3 mom., 6 kap. 2 a § 1 mom., 11 kap. 5 § 1 mom., 7 § 2 mom. och 10 § samt 14 kap. 4 § 2 mom., av dessa lagrum 6 kap. 2 a § 1 mom. sådant det lyder i lag 59/1996, som följer:

3 kap.

Kyrkans administrativa och språkliga indelning

6 §

Församlingarnas stiftstillhörighet

 Sker inom församlingens medlemskår en sådan förändring att flertalets språk har blivit ett annat och denna förändring har varat i fem år, beslutar kyrkostyrelsen om överföring av församlingen till ett annat stift.

6 kap.

Tjänsteinnehavare och arbetstagare

A. Allmänna stadganden

2 a §

Studier och examensbevis från utlandet

 Angående den behörighet för en tjänst inom kyrkan, i en församling eller en kyrklig samfällighet som en utbildning eller en yrkespraktik som genomgått av medborgare i stater som avses i lagen om genomförande av en generell ordning för erkännande av examina inom Europeiska gemenskapen (1597/1992) ger gällar i tillämpliga delar vad som därom bestäms i nämnda lag.

11 kap.

Kyrklig samfällighet

5 §

Ändring av grundstadgan och upplösning av en samfällighet

 För beslut om ändring av grundstadgan för en kyrklig samfällighet eller om upplösning av en samfällighet krävs att minst två tredjedelar av de närvarande och mer än hälften av gemensamma kyrkofullmäktiges samtliga medlemmar omfattar beslutet. Ett beslut om upplösning av en samfällighet och ett sådant beslut om ändring av grundstadgan genom vilket formen för den gemensamma ekonomin ändras skall underställas kyrkostyrelsen för avgörande.

7 §

Gemensamma kyrkofullmäktiges medlemmar

 Av mandaten tilldelas varje församling först två eller, om antalet församlingar är över tjugo, ett mandat. De återstående mandaten fördelas mellan församlingarna i förhållande till församlingarnas folkmängd. Mandatfördelningen fastställs av gemensamma kyrkofullmäktige för varje valperiod.

10 §

Överföring av beslutanderätten

Genom ett reglemente eller en instruktion kan gemensamma kyrkofullmäktiges beslutanderätt i ärenden som anges i reglementet eller instruktionen överföras på gemensamma kyrkorådet eller dess sektioner och på samfällighetens direktioner samt genom beslut av gemensamma kyrkofullmäktige på församlingsrådet. Beslutanderätten får dock inte överföras i ärenden som avses i 9 kap. 1 § 2 mom.

14 kap.

Kyrkor, församlingens fastigheter och byggnadsskydd

4 §

Överlåtelse av annan fastighet

Beslut som gäller utarrendering av kyrkans jordagods eller församlingens fasta egendom skall underställas domkapitlet för fastställelse om arrendetiden är över 10 år.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Helsingfors den 24 oktober 1997

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Undervisningsminister *Olli-Pekka Heinonen*

Lag

om ändring av kyrkolagen

På förslag av kyrkomötet och enligt riksdagens beslut *upphävs* i kyrkolagen av den 26 november 1993 (1054/1993) 15 kap. 4 § 3 mom. samt *ändras* 3 kap. 6 § 3 mom., 6 kap. 2 a § 1 mom., 11 kap. 5 § 1 mom., 7 § 2 mom. och 10 § samt 14 kap. 4 § 2 mom., av dessa lagrum 6 kap. 2 a § 1 mom. sådant det lyder i lag 59/1996, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

Kyrkans administrativa och språkliga indelning

6 §

Församlingarnas stiftstillhörighet

Sker inom församlingens medlemskår en sådan förändring att flertalets språk har blivit ett annat, beslutar kyrkostyrelsen *på domkapitlets framställning* om överföring av församlingen till ett annat stift.

Sker inom församlingens medlemskår en sådan förändring att flertalets språk har blivit ett annat *och denna förändring har varat i fem år*, beslutar kyrkostyrelsen om överföring av församlingen till ett annat stift.

6 kap.

Tjänsteinnehavare och arbetstagare

A. Allmänna stadganden

2 a §

Studier och examensbevis från utlandet

För den behörighet som en utbildning eller en yrkespraktik som genomgåts av medborgare i stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ger för tjänst i kyrkan, i en församling eller en kyrklig samfällighet gäller i tillämpliga delar vad som därom stadgas i lagen om erkännande av utbildning och yrkespraktik som genomgåts av medborgare i stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (1597/92).

2 a §

Studier och examensbevis från utlandet

Angående den behörighet för en tjänst inom kyrkan, i en församling eller en kyrklig samfällighet som en utbildning eller en yrkespraktik som genomgåts av medborgare i stater som avses i lagen om genomförande av en generell ordning för erkännande av examina inom Europeiska gemenskapen (1597/1992) ger gäller i tillämpliga delar vad som därom bestäms i nämnda lag.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

Kyrklig samfällighet

5 §

Ändring av gryndstadgan och upplösning av en samfällighet

För ändring av grundstadgan och för beslut om upplösning av en kyrklig samfällighet krävs att minst två tredjedelar av de närvarande och mer än hälften av kyrkofullmäktiges samtliga medlemmar omfattar beslutet. Beslutet skall underställas kyrkostyrelsen för avgörande.

5 §

Ändring av grundstadgan och upplösning av en samfällighet

För beslut om ändring av grundstadgan för en kyrklig samfällighet eller om upplösning av en samfällighet krävs att minst två tredjedelar av de närvarande och mer än hälften av gemensamma kyrkofullmäktiges samtliga medlemmar omfattar beslutet. Ett beslut om upplösning av en samfällighet och ett sådant beslut om ändring av grundstadgan genom vilket formen för den gemensamma ekonomin ändras skall underställas kyrkostyrelsen för avgörande.

7 §

Gemensamma kyrkofullmäktiges medlemmar

Av mandaten i gemensamma kyrkofullmäktige tilldelas varje till samfälligheten ansluten församling först två eller, om antalet församlingar är över tjugo, ett mandat. De återstående mandaten fördelas mellan församlingarna i förhållande till församlingarnas folkmängd. Mandatfördelningen fastställs av domkapitlet för varje valperiod.

Av mandaten tilldelas varje församling först två eller, om antalet församlingar är över tjugo, ett mandat. De återstående mandaten fördelas mellan församlingarna i förhållande till församlingarnas folkmängd. Mandatfördelningen fastställs av gemensamma kyrkofullmäktige för varje valperiod.

10 §

Överföring av beslutanderätten

Genom ett reglemente eller en instruktion kan gemensamma kyrkofullmäktiges beslutanderätt i ärenden som anges i reglementet eller instruktionen överföras på gemensamma kyrkorådet eller dess sektioner eller på samfällighetens direktioner samt, genom beslut som skall underställas domkapitlet, även på församlingsrådet. Beslutanderätten får dock inte överföras i ärenden som avses i 9 kap. 1 § 2 mom.

10 §

Överföring av beslutanderätten

Genom ett reglemente eller en instruktion kan gemensamma kyrkofullmäktiges beslutanderätt i ärenden som anges i reglementet eller instruktionen överföras på gemensamma kyrkorådet eller dess sektioner och på samfällighetens direktioner samt genom beslut av gemensamma kyrkofullmäktige på församlingsrådet. Beslutanderätten får dock inte överföras i ärenden som avses i 9 kap. 1 § 2 mom.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

14 kap.

Kyrkor, församlingens fastigheter och byggnadsskydd

4 §

Överlåtelse av annan fastighet

Beslut som gäller utarrendering av kyrkans jordagods eller församlingens fasta egendom skall underställas domkapitlet för fastställelse, om arrendetiden är över 5 år.

Beslut som gäller utarrendering av kyrkans jordagods eller församlingens fasta egendom skall underställas domkapitlet för fastställelse om arrendetiden är över 10 år.

15 kap.

Församlingens ekonomi

4 §

För särskilt ändamål donerad eller testamenterad egendom

Ett beslut genom vilket egendomens användning har ändrats skall underställas domkapitlet för fastställelse.

(3 mom. upphävs)

Denna lag träder i kraft den 199 .
